

Sygn. akt I C 384/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2023 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Lidia Grzelak

Protokolant st. sekr. sąd. Marzena Stańczak

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2023 r. w Ciechanowie

na rozprawie

sprawy z powództwa E. P., M. P.

przeciwko Towarzystwu (...) w W.

o zapłatę 50560,27 zł

I zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) w W. solidarnie na rzecz powodów E. P. i M. P. kwotę 52808,64 zł (pięćdziesiąt dwa tysiące osiemset osiem złotych sześćdziesiąt cztery grosze), z tym że:

- kwotę 23524,00 zł (dwadzieścia trzy tysiące pięćset dwadzieścia cztery złote) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 kwietnia 2021 r. do dnia zapłaty;

- kwotę 29284,64 zł (dwadzieścia dziewięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt cztery złote sześćdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 13 marca 2023 r. do dnia zapłaty;

II w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) w W. solidarnie na rzecz powodów E. P. i M. P. kwotę 6241,00 zł (sześć tysięcy dwieście czterdzieści jeden złotych) tytułem zwrotu części kosztów procesu, w tym 3600,00 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

IV nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa solidarnie od powodów E. P. i M. P. kwotę 23,47 zł (dwadzieścia trzy złote czterdzieści siedem groszy) tytułem uzupełnienia kosztów procesu orzeczonych prawomocnymi postanowieniami z dnia 25 kwietnia 2022 r. oraz 9 grudnia 2022 r.;

V nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa pozwanego Towarzystwa (...) w W. kwotę 6070,41 zł (sześć tysięcy siedemdziesiąt złotych czterdzieści jeden groszy) tytułem uzupełnienia kosztów procesu orzeczonych prawomocnymi postanowieniami z dnia 25 kwietnia 2022 r. oraz 9 grudnia 2022 r.;

Sędzia Lidia Grzelak

Sygn. akt I C 384/21

UZASADNIENIE

Powodowie E. P. i M. P. wnieśli w dniu 28 lipca 2021 r. pozew przeciwko Towarzystwu (...) w W., wnosząc o zasądzenie na swoją rzecz solidarnie od pozwanego zakładu ubezpieczeń kwoty 25000,00 zł, w tym:

- kwoty 23524,00 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 23 lipca 2018 r. do dnia zapłaty oraz

- kwoty 1476,00 zł tytułem kosztów ekspertyzy wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26 lipca 2021 r. do dnia zapłaty.

Powodowie wnosili ponadto o zasądzenie od pozwanego solidarnie na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany Towarzystwo (...) w W. w odpowiedzi na pozew, doręczony dnia 5 października 2021 r., wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powodów na jego rzecz solidarnie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pismem procesowym z dnia 10 lutego 2023 r. powodowie E. P. i M. P. rozszerzyli powództwo do kwoty 60560,27 zł, w tym:

- kwoty 59084,27 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 23 lipca 2018 r. do dnia zapłaty oraz

- kwoty 1476,00 zł tytułem kosztów ekspertyzy wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa tj. od dnia 28 lipca 2021 r. do dnia zapłaty.

Pozwany Towarzystwo (...) w W., po doręczeniu w dniu 13 marca 2023 r. pisma z rozszerzeniem powództwa, podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

Strony w toku procesu podtrzymały również swoje stanowiska w zakresie kosztów procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. P. zawarł z Towarzystwem (...) w W. umowę obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych, potwierdzoną polisą z dnia 11 stycznia 2018 r. Umowa została zawarta na okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 31 grudnia 2018 r. Jako ubezpieczonych w umowie wskazano M. P. i E. P.. Ubezpieczeniem objęto dziewięć budynków, w tym m. in. budynek chlewni (poz. 2), budynek chlewni (poz. 3), budynek gospodarczy (poz. 5) oraz budynek chlewni (poz. 8). Dla budynku chlewni poz. 2 ustalono stopień zużycia 30 % oraz wysokość sumy ubezpieczenia 190000,00 zł; dla budynku chlewni poz. 3 ustalono stopień zużycia 55 % oraz wysokość sumy ubezpieczenia 60000,00 zł, dla budynku gospodarczego poz. 5 ustalono stopień zużycia 15 % oraz wysokość sumy ubezpieczenia 260000,00 zł, zaś dla budynku chlewni poz. 8 ustalono stopień zużycia 9 % oraz wysokość sumy ubezpieczenia 235000,00 zł (polisa k. 17 – 18).

W dniu 21 czerwca 2018 r. w miejscowości S. gmina S., w której zamieszkują E. P. i M. P., miał miejsce silny wiatr (huragan). W wyniku jego działania doszło do uszkodzenia części budynków, stanowiących własność E. P. i M. P., a objętych umową ubezpieczenia, potwierdzoną polisą z dnia 11 stycznia 2018 r. Uszkodzenia polegały na zerwaniu pokryć dachów oraz uszkodzeniu części ścian szczytowych (bezsporne).

Uszkodzeniu uległy trzy budynki: dwa budynki chlewni oraz budynek gospodarczy oznaczone w polisie pozycjami 2, 3 i 5 (zeznania powodów M. P. k. 156 – 158, 335, E. P. k. 158, 336).

M. P. w dniu 22 czerwca 2018 r. zgłosił szkodę w zakładzie ubezpieczeń. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego zakład ubezpieczeń decyzją z dnia 16 lipca 2018 r. przyznał i wypłacił poszkodowanym odszkodowanie w kwocie 21428,20 zł, w tym z tytułu uszkodzenia budynku chlewni poz. 2 – 6585,80 zł, uszkodzenia budynku chlewni

poz. 3 – 10018,77 zł oraz uszkodzenia budynku gospodarczego poz. 5 – 5823,63 zł, uznając swoją odpowiedzialność za skutki zdarzenia z dnia 21 czerwca 2018 r. co do zasady (decyzja k. 29).

W dniu 12 kwietnia 2021 r. E. P. i M. P. wezwali zakład ubezpieczeń do podwyższenia kwoty odszkodowania z tytułu szkody powstałej w wyniku działania silnego wiatru w dniu 21 czerwca 2018 r. Pismem z dnia 28 kwietnia 2021 r. ubezpieczyciel odmówił podwyższenia kwoty odszkodowania, wskazując iż ewentualna dopłata może nastąpić po przedstawieniu faktur za naprawę budynków (wezwanie k. 42 – 43, odpowiedź na wezwanie k. 44).

Pismem z dnia 17 czerwca 2021 r. E. P. i M. P. ponownie wezwali zakład ubezpieczeń do podwyższenia kwoty odszkodowania z tytułu szkody powstałej w wyniku działania silnego wiatru w dniu 21 czerwca 2018 r., wskazując, że zgodnie z załączonym do wezwania kosztorysem wysokość odszkodowania powinna wynieść 80881,98 zł brutto. Wysokość wynagrodzenia za sporządzenie kosztorysu wyniosła 1476,00 zł. Zakład ubezpieczeń pismem z dnia 8 lipca 2021 r. ponownie odmówił podwyższenia kwoty odszkodowania, wskazując, że przy ustalaniu wysokości odszkodowania został uwzględniony stopień zużycia budynków przyjęty w umowie ubezpieczenia przy ustalaniu sumy ubezpieczenia (wezwanie k. 45, kosztorys k. 46 – 59, faktura k. 60, odpowiedź na wezwanie k. 61).

E. P. i M. P. dokonali remontu uszkodzonych budynków systemem gospodarczym (bezsporne).

Zużycie budynków w okresie od zawarcia umowy tj. od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia powstania szkody tj. do dnia 21 czerwca 2018 r. wynosi: dla budynku chlewni poz. 2 – 0,24 %, dla budynku chlewni poz. 3 – 0,51 %, dla budynku gospodarczego poz. 5 – 0,34 %. Wyliczenie kosztów remontu budynków nastąpiło przy przyjęciu stawki robocizny na kwotę 16,33 zł netto tj. średniej stawki III kwartału 2018 r. jako bezpośrednio następującego po powstaniu szkody, w którym przeprowadzono postępowanie likwidacyjne w zakładzie ubezpieczeń. W odniesieniu do materiałów został uwzględniony podatek VAT 23 % (opinia biegłego sądowego w zakresie budownictwa inż. J. K. k. 163 – 207, 232 - 270).

Koszt remontu budynków uwzględniający pełne zużycie budynków do dnia powstania szkody tj. zużycie obejmujące sumę stopni zużycia określonego w polisie oraz w okresie od objęcia budynków ochronę ubezpieczeniową do wystąpienia szkody wynosi łącznie 77707,09 zł, w tym budynek chlewni poz. 2 – 16389,05 zł, budynek chlewni poz. 3 – 41003,45 zł oraz budynek gospodarczy poz. 5 – 20314,59 zł. Koszt remontu budynków uwzględniający wyłącznie stopień zużycia budynków w okresie od objęcia budynków ochronę ubezpieczeniową do wystąpienia szkody wynosi łącznie 50229,65 zł, w tym budynek chlewni poz. 2 – 12110,88 zł, budynek chlewni poz. 3 – 20585,92 zł oraz budynek gospodarczy poz. 5 – 17532,85 zł (opinia biegłego sądowego w zakresie budownictwa inż. J. K. k. 163 – 207, 232 - 270).

Wartość pozostałego złomu wynosi 908,16 zł, zaś koszt jego załadunku i odwiezienia na odległość 10 km (do C.) wynosi 452,90 zł (150,15 zł + 302,75 zł), a zatem wartość złomu – pozostałości wynosi 455,26 zł (opinia biegłego sądowego w zakresie budownictwa inż. J. K. k. 232 - 270).

Wartość drewna opałowego pochodzącego z konstrukcji dachowej, desek i łat wynosi 2562,19 zł; drewno nie było impregnowane (opinia biegłego sądowego w zakresie budownictwa inż. J. K. k. 232 - 270).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w sprawie dowodów, a w szczególności polisy (k. 17 – 18), faktury (k. 60), akt szkody (k105 - 155), korespondencji stron (wezwanie k. 42 – 43, 45, odpowiedź na wezwanie k. 44, 61, kosztorys k. 46 - 59), opinii biegłego sądowego w zakresie budownictwa inż. J. K. (k. 163 – 207, 232 – 270), jak również zeznań powodów M. P. (k. 156 – 158, 335) i E. P. (k. 158, 336).

Okoliczności związane przebiegiem zdarzenia z dnia 21 czerwca 2018 r. oraz zakresem uszkodzeń w budynkach chlewni i budynku gospodarczym powodów powstałych w związku z działaniem silnego wiatru, zasada odpowiedzialności pozwanego Towarzystwa (...) w W. za szkody powstałe w budynkach a będące wynikiem zdarzenia z dnia 21 czerwca 2018 r. oraz wysokość uznanej i wypłaconej kwoty odszkodowania nie były sporne. Wynikają wprost z akt szkody i niespornych twierdzeń stron.

Wysokość kosztów naprawy uszkodzeń dwóch budynków chlewni (poz. 2 i 3 polisy) oraz budynku gospodarczego (poz. 5 polisy), stanowiących własność powodów, będących skutkiem zdarzenia z dnia 21 czerwca 2018 r., Sąd ustalił w dwóch wariantach, mając na uwadze sporne w tym zakresie stanowisko stron, na podstawie opinii biegłego z zakresu budownictwa inż. J. K.. Biegły wyczerpująco wyjaśnił wnioski opinii, odnosząc się również w sposób wyczerpujący do podnoszonych przez strony procesu zastrzeżeń. W ocenie Sądu, opinia ta jest logiczna, spójna i opracowana w sposób fachowy. W związku z tym, Sąd przyjął ustalenia dokonane w tej opinii za własne. Żadna ze stron nie kwestionowała w toku procesu przedmiotowej opinii po jej uzupełnieniu. Podkreślić należy, że spór w niniejszej sprawie dotyczył sposobu obliczenia wysokości szkody, a tym samym należnego powodom odszkodowania, w odniesieniu do stopnia zużycia technicznego budynków. Powodowie domagali się ustalenia kosztu remontu budynków z uwzględnieniem całkowitego zużycie budynków do dnia powstania szkody tj. zużycia obejmującego sumę stopni zużycia określonego w polisie oraz w okresie od objęcia budynków ochronę ubezpieczeniową do wystąpienia szkody, zaś pozwany zakład ubezpieczeń - kosztu remontu budynków z uwzględnieniem wyłącznie zużycia budynków w okresie od objęcia budynków ochronę ubezpieczeniową do wystąpienia szkody.

Przedmiotowa opinia stała się również podstawą ustaleń w zakresie wartości pozostałości tj. złomu oraz drewna.

Sąd pominął rozważania w zakresie wysokości kosztów naprawy budynku chlewni wskazanego w poz. 8 polisy. Wprawdzie powodowie wnosili o ustalenie tych kosztów w drodze opinii biegłego sądowego, jednakże ostatecznie wskazali, że szkoda z dnia 21 czerwca 2018 r. powstała w ich budynkach wskutek działania silnego wiatru dotyczy trzech budynków: dwóch budynków chlewni poz. 2 i 3 polisy oraz budynku gospodarczego poz. 5 polisy. Sąd w tym zakresie dał wiarę zeznaniom powodów, którzy konsekwentnie w swych zeznaniach wskazywali na uszkodzenia trzech, a nie czterech budynków gospodarczych.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, powództwa zasługuje na uwzględnienie w znacznej części.

Bezspornym jest w niniejszej sprawie, że podstawą odpowiedzialności pozwanego zakładu (...) w W. są przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w związku z łączącą ubezpieczyciela oraz powodów E. P. i M. P. umową obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego („budynków rolniczych”) od ognia i innych zdarzeń losowych zawartą w trybie art. 59 cyt. umowy na okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.

Nie było również spornym, że na dziewięć ubezpieczonych budynków rolniczych, w zdarzeniu z dnia 21 czerwca 2018 r. w związku z działaniem silnego wiatru (huraganu), doszło do uszkodzenia trzech budynków: dwóch chlewni poz. 2 i 3 polisy oraz budynku gospodarczego poz. 5 polisy. Zgodnie bowiem z art. 67 ust. 1 z tytułu ubezpieczenia budynków rolniczych przysługuje odszkodowanie za szkody powstałe w budynkach na skutek zdarzeń losowych w postaci: (...), huraganu, (...), przy czym – stosownie do ust. 2 pkt 2 cyt. artykułu – za szkody powstałe w wyniku huraganu uważa się szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody.

Niesporne były także ustalone w polisie stopnie zużycia budynków oraz wysokość sumy ubezpieczenia dla poszczególnych budynków.

Wskazać również należy, że stopień zużycia budynków w okresie od zawarcia umowy tj. od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia powstania szkody tj. do dnia 21 czerwca 2018 r. wyniósł: dla budynku chlewni poz. 2 – 0,24 %, dla budynku chlewni poz. 3 – 0,51 %, dla budynku gospodarczego poz. 5 – 0,34 %, a zatem był nieznacznym.

Jak wskazano powyżej, osią sporu pomiędzy stronami była kwestia sposobu obliczenia wysokości szkody w odniesieniu do stopnia zużycia technicznego budynków. Powodowie domagali się bowiem ustalenia kosztu remontu budynków z uwzględnieniem całkowitego zużycie budynków do dnia powstania szkody tj. zużycia obejmującego sumę

stopni zużycia określonego w polisie oraz w okresie od objęcia budynków ochronę ubezpieczeniową do wystąpienia szkody, zaś pozwany zakład ubezpieczeń - kosztu remontu budynków z uwzględnieniem wyłącznie zużycia budynków w okresie od objęcia budynków ochronę ubezpieczeniową do wystąpienia szkody.

Powodowie E. P. i M. P. dochodzą swego roszczenia na zasadach ogólnych, wynikających z art. 361 - 363 kc. Zgodnie zaś z art. 13 ust. 3 cyt. ustawy w obowiązkowych ubezpieczeniach mienia odszkodowanie wypłaca się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie większej jednak od sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie, a zatem zasadą jest, że w ubezpieczeniu mienia odszkodowanie pokrywa tylko szkodę rzeczywistą powstałą w konkretnym przedmiocie stanowiącym przedmiot ubezpieczenia. Odszkodowanie, ma z założenia, wyrównać uszczerbek powstały w majątku poszkodowanego w następstwie zdarzenia szkodowego. Uszczerbkiem tym jest w danym przypadku wartość budynku lub jego elementów zniszczonych wskutek huraganu.

Przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych zawierają regulacje dotyczące metody i sposobu ustalania wysokości szkody w dwóch sytuacjach: gdy rolnik nie podejmuje odbudowy, naprawy lub remontu budynku, w którym powstała szkoda (art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy) oraz gdy następuje odbudowa lub remont budynku (art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy).

W pierwszym wypadku - przy braku odbudowy lub remontu - wysokość szkody ustala się na podstawie cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń do szacowania wartości budynków (art. 70 ust. 3 pkt 1 cyt. ustawy), a cenniki te podlegają corocznej aktualizacji (art. 68 ust. 2 cyt. ustawy). W drugim przypadku, gdy rolnik podejmuje się odbudowy lub remontu - wysokość szkody ustala się na podstawie kosztorysu odzwierciedlającego koszty odbudowy budynku (art. 68 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy). Tym samym cenniki i kosztorys to zestaw instrumentów służących do ustalenia wysokości szkody. Kosztorys ma przy tym być wystawiony przez podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku i odzwierciedlać koszty związane z odbudową lub remontem, określone zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalenia cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia; jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej, uwzględnia się również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody (art. 68 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy). Zgodnie natomiast z przepisem art. 69 pkt 1 i 2 powołanej ustawy wysokość szkody w budynkach rolniczych zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy i zwiększa się o wartość pozostałości w granicach sumy ubezpieczenia o udokumentowane koszty uprzątnięcia miejsca szkody w wysokości do 5% wartości szkody.

Wskazać należy, że przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych nie nakazują poszkodowanemu przeprowadzenia rekonstrukcji zniszczonego budynku według parametrów odpowiadających budynkowi zniszczonemu. Przepis art. 68 cyt. ustawy określa jedynie mechanizm, według którego ma nastąpić ustalenie wysokości szkody, uzależniając zastosowanie jednego ze wskazanych w nim sposobów od woli poszkodowanego, aby budynek odbudować lub wyremontować w zależności od zakresu powstałej szkody. Górną granicą wysokości tak ustalonej szkody jest suma ubezpieczenia ustalona w umowie, co wynika z powołanego powyżej przepisu art. 13 ust. 3 cyt. ustawy, natomiast podstawowe kryterium przesądzające o wysokości szkody stanowią dotychczasowe wymiary, konstrukcja, materiały i wyposażenie budynku (art. 68 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy).

Bezspornym jest w niniejszej sprawie, że powodowie podjęli remont uszkodzonych budynków gospodarczych we własnym zakresie tj. tzw. systemem gospodarczym. Uznać zatem należy, w świetle powyższych uwag, że ustalenie wysokości szkody, a tym samym należnego powodom odszkodowania, powinno nastąpić według mechanizmu określonego w art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

W tym miejscu powołać należy, w ocenie Sądu, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2015 r. wydaną w sprawie III CZP 71/15, w której wskazano, że ustalenie wysokości szkody w razie niepodjęcia odbudowy,

naprawy lub remontu budynku wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego (art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych) następuje z uwzględnieniem stopnia zużycia budynku; odszkodowanie wypłaca się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie większej jednak od sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie. Zgodnie z powszechnie przyjętym w orzecznictwie sądów powszechnych poglądem, treść powołanej uchwały ma zastosowanie także do szkód wycenionych metodą określoną w art. 68 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy, zbliżonej do metody kosztorysowej. Sąd podziela pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2019 r. (II CSK 437/18), iż pomniejszenie wysokości odszkodowania wyliczonego jako koszty przywrócenia przedmiotu ubezpieczenia do stanu poprzedniego o współczynnik odpowiadający jego wcześniejszemu zużyciu pozostaje w sprzeczności z istotą takiego sposobu wyliczenia szkody. Stosowanie takiego zabiegu rachunkowego mogłoby być hipotetycznie zasadne jedynie wówczas, gdyby wyraźnie przewidział to ustawodawca albo strony kształtujące treść konkretnego stosunku prawnego. Jeżeli poszkodowany rzeczywiście poniósłby koszty odbudowy lub naprawy przedmiotu ubezpieczenia, koszty te nie byłyby niższe z tego powodu, że przedmiot ten wcześniej był w jakimś stopniu zużyty. Pomniejszenie hipotetycznych kosztów przywrócenia stanu poprzedniego o stopień zużycia byłoby swoistym, niekorzystnym dla poszkodowanego sposobem wyliczenia odszkodowania, oczywiście przy uwzględnieniu zasady, że odszkodowanie nie może być wyższe od sumy ubezpieczenia określonej w umowie stron (polisie). Koszty remontu czy odbudowy są limitowane tylko przez uzgodnioną sumę ubezpieczenia, a nie każdorazowo o współczynnik odpowiadający faktycznemu zużyciu budynku. Odszkodowanie powinno zapewnić poszkodowanemu możliwość naprawienia szkody (przywrócenia pełnej funkcjonalności budynku). Nie może budzić wątpliwości, że remont lub odbudowa budynku wymagają użycia nowych materiałów; brak jest zatem podstaw do potrącenia z przyznanego i wypłaconego odszkodowania stopnia zużycia budynku liczonego od dnia posadawienia budynku do dnia zawarcia umowy ubezpieczenia. Stanowiłoby to naruszenie zasady pełnego odszkodowania. Nie bez znaczenia pozostaje kwestia, że uwzględnienie procentowego stopnia zużycia nastąpiło już przy zawieraniu umowy i ustalania wysokości sumy ubezpieczenia. Skoro zatem suma ubezpieczenia (w przypadku ubezpieczenia w wartości rzeczywistej) uwzględnia zużycie budynku w chwili zawierania umowy ubezpieczenia, to maksymalne odszkodowanie, jakie ubezpieczony może uzyskać z umowy ubezpieczenia, również uwzględnia stopień zużycia budynku. Uwzględnienie zużycia budynku przy zawarciu umowy w oznaczonym w polisie stopniu skutkuje zmniejszeniem sumy ubezpieczenia do wartości budynku z uwzględnieniem stopnia zużycia, co już w chwili zawierania umowy ubezpieczeniowej obniża potencjalną odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń. W wyroku z dnia 24 maja 2022 r. wydanym w sprawie I AGa 319/21 Sąd Apelacyjny w Poznaniu podkreślił, że użycie przez ustawodawcę w art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych słowa „również”, kiedy nakazuje on uwzględnić faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody stanowi konsekwencję tego, że zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności uwzględnia się w przypadkach, w których suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej. Oparcie sumy ubezpieczenia na wartości rzeczywistej oznacza, że ubezpieczyciel uwzględnił przy ustalaniu sumy ubezpieczenia stopień zużycia budynku na dzień zawarcia umowy. Ustalając wysokość szkody winien zatem uwzględnić również zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, ponieważ, co oczywiste, zużycie to nie mogło znaleźć odzwierciedlenia w treści umowy, nie było bowiem znane. W wyroku z dnia 16 stycznia 2018 r. wydanym w sprawie I ACa 253/17 Sąd Apelacyjny w Lublinie wyjaśnił, że nie jest uzasadnione stanowisko, polegające na tym, że w dacie likwidacji szkody należy uwzględniać inne parametry ustalania wysokości szkody aniżeli ustalone w umowie w dacie jej zawarcia. Moment zawarcia umowy winien określać jednoznacznie sytuację stron wynikającą z umowy. W przypadku zatem gdy dochodzi do odbudowy objętego umową ubezpieczenia zniszczonego budynku, szkodę, a w konsekwencji wysokość odszkodowania ustala się wyłącznie w oparciu o wysokość kosztów odbudowy budynku, która musi mieścić się w sumie gwarancyjnej stanowiącej górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela. Tak ustalone odszkodowanie można pomniejszyć jedynie o stopień zużycia budynku, ale pomiędzy datą zawarcia umowy ubezpieczenia a datą wystąpienia szkody. Podobnie w wyroku z dnia 28 czerwca 2020 r. wydanym w sprawie I AGa 83/19 Sad Apelacyjny w Białymstoku wskazał, że uwzględnienie faktycznego zużycia budynku odnosi się wyłącznie do jego zużycia w czasie od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności ubezpieczyciela do dnia szkody, a nie do całkowitego stopnia zużycia. Tym samym hipotetyczne koszty takiej odbudowy są limitowane tylko przez uzgodnioną sumę ubezpieczenia, a nie każdorazowo

pomniejszone o współczynnik odpowiadający faktycznemu zużyciu budynku. W przypadku podjęcia się odbudowy lub naprawy budynku, kwestia wartości budynku przyjęta w dacie zawierania umowy jest o tyle nieistotna, że nie ma związku z wielkością szkody. W takim bowiem przypadku szkoda odpowiada kosztom jakie musi ponieść poszkodowany aby dokonać odbudowy lub naprawy budynku; istotne jest tylko aby koszty te mieściły się w sumie ubezpieczenia. Z tego względu w taki przypadku uwzględnia się stopień faktycznego zużycia budynku, ale jedynie w okresie od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń (dzień zawarcia umowy) do dnia powstania szkody. Celem ubezpieczenia obowiązkowego jest umożliwienie ubezpieczonemu naprawy zniszczonego na skutek zdarzeń losowych mienia (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 21 sierpnia 2013 r. wydany w sprawie I ACa 748/13).

Podkreślić należy, że doprowadzenie rzeczy uszkodzonej do stanu poprzedniego oznacza, że stan rzeczy po dokonanej naprawie (remoncie) odpowiada pod każdym względem (technicznym, zdolności użytkowej, trwałości, wyglądu itp.) stanowi tej rzeczy sprzed zdarzenia ubezpieczeniowego. Ubezpieczyciel zobowiązany jest zatem zwrócić poszkodowanemu wszelkie celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione w celu przywrócenia stanu poprzedniego rzeczy uszkodzonej, do których to wydatków należy zaliczyć również koszt nowych części i innych materiałów, jeżeli ich użycie jest niezbędne do przywrócenia stanu poprzedniego. W przypadku budynków, a zwłaszcza ich konstrukcji, uznać należy, że dostępne są jedynie „nowe”, pełnowartościowe materiały budowlane. Wykonanie remontu przy użyciu choćby częściowo materiałów pochodzących z rozbiórki innego budynku, może być nie tylko technicznie i użytkowo trudne do wykonania, ale często niemożliwe bądź niecelowe z uwagi na przepisy prawa budowlanego odnoszące się do bezpieczeństwa użytkowania budynków (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 21 sierpnia 2013 r. wydany w sprawie I ACa 748/13, wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2021 r. wydany w sprawie II Ca 880/21).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy uznać należy, że przysługujące powodom odszkodowanie, zgodnie z opinią biegłego sądowego w zakresie budownictwa inż. J. K., powinno wynieść łącznie 77707,09 zł, w tym budynek chlewni poz. 2 – 16389,05 zł, budynek chlewni poz. 3 – 41003,45 zł oraz budynek gospodarczy poz. 5 – 20314,59 zł. Wysokość odszkodowania należy pomniejszyć o wartość już wypłaconego przez zakład ubezpieczeń odszkodowania tj. o kwotę 21428,20 zł. Dodatkowa odpowiedzialność pozwanego za szkodę, jaką ponieśli powodowie E. P. i M. P. w wyniku zdarzenia losowego w postaci silnego wiatru (huraganu) z dnia 21 czerwca 2018 r., powinna więc wynieść 56278,89 zł. Ze wskazanych powyżej względów powodom nie przysługuje odszkodowanie z tytułu szkody powstałej w budynku chlewni poz. 8 polisy. Niewątpliwie, doszło do uszkodzenia również tego budynku, jednakże zapewne w innych okolicznościach. Powodowie w toku procesu konsekwentnie podnosili, że wskutek huraganu w dniu 21 czerwca 2018 r. doszło do uszkodzenia trzech budynków rolniczych oznaczonych w polisie pozycjami 2, 3 oraz 5.

Dodatkowo, tak ustalone odszkodowanie podlega dalszemu obniżeniu stosownie do art. 69 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz podwyższeniu stosownie do art. 69 pkt 2 cyt. ustawy, bowiem wysokość szkody w budynkach rolniczych zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy i zwiększa się o wartość pozostałości w granicach sumy ubezpieczenia o udokumentowane koszty uprzątnięcia miejsca szkody w wysokości do 5% wartości szkody. W niniejszej sprawie wysokość odszkodowania ostatecznie ulega obniżeniu o kwotę pozostałości tj. 455,26 zł – wartość złomu, po odliczeniu kosztów jego załadunku i wywozu, oraz 2562,19 zł – wartość drewna opałowego. Wskazać należy, że powodowie nie wykazali, że drewno było impregnowane, co uniemożliwiłoby wykorzystanie go jako opału. W związku z tym uznać należy, że powodom przysługuje dopłata do przyznanego już i wypłaconego odszkodowania w wysokości 52808,64 zł.

Sąd zasądził powyższą kwotę w następujący sposób:

- 23524,00 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 kwietnia 2021 r. do dnia zapłaty oraz
- 29284,64 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 marca 2023 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie jako niezasadne.

Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 23524,00 zł od dnia 28 kwietnia 2021 r. tj. od upływu terminu z wezwania z dnia 21 czerwca 2021 r. Sąd miał na uwadze, że wprowadzie przedstawiony przez powodów kosztorys był zawyżony w stosunku do ustalonych w niniejszym procesie kosztów naprawy budynków rolniczych, jednakże pozwany zakład ubezpieczeń nie podjął próby jego weryfikacji, odmawiając podwyższenia odszkodowania z uwagi na uwzględnienie stopnia zużycia budynków przyjętego w umowie ubezpieczenia. Natomiast w przypadku kwoty 29284,64 zł Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 13 marca 2023 r. tj. od dnia doręczenia pozwanemu ubezpieczycielowi pisma zawierającego rozszerzenie powództwa. Wskazać należy, że rozszerzenie powództwa nastąpiło już po opinii biegłego sądowego, co uzasadnia – zdaniem Sądu – przyznanie odsetek ustawowych za opóźnienie od tej daty.

Jednocześnie Sąd oddalił powództwo w zakresie żądania zapłaty kwoty 1476,00 zł tytułem kosztów prywatnej ekspertyzy.

Zgodnie z powszechnie przyjętym stanowiskiem judykatury i opinią doktryny, odszkodowanie przysługujące z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów winno obejmować także koszty ekspertyzy wykonanej na zlecenie poszkodowanego. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie III CZP 24/04. W ocenie Sądu, przedmiotowa uchwała ma zastopowanie również do innych spraw, w których poszkodowany dochodzi odszkodowania przeciwko zakładowi ubezpieczeń.

W niniejszej sprawie powodowie wystąpili o ekspertyzę, mając na uwadze zaniżenie wysokości odszkodowania przez pozwany zakład ubezpieczeń. Przed wytoczeniem powództwa udostępniłi zakładowi ubezpieczeń wykonaną na ich zlecenie ekspertyzę, której wnioski nie zostały w toku procesu w pełni potwierdzone tj. w zakresie wysokości szkody; kopia ekspertyzy została również załączona do pozwu. Nie został natomiast przedstawiony dowód, pomimo podnoszonych w tym zakresie uwag przez pozwanego ubezpieczyciela, że należność za jej sporządzenie została uiszczona, co ewentualnie uzasadniałoby uwzględnienie żądania jej zwrotu po rozważeniu innych okoliczności sprawy. Podkreślić należy, że roszczenie w tym zakresie ma - w ocenie Sądu - charakter pomocniczy, uzupełniający, akcesoryjny, związany z roszczeniem głównym. Żądanie zapłaty tylko tych kosztów wiąże się ściśle z żądaniem zapłaty odszkodowania. W związku z niewykazaniem przez powodów faktu ich poniesienia, Sąd doszedł do przekonania, że powództwo o ich zasądzenie nie zasługuje na uwzględnienie.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z art. 100 kpc, stosunkowo je rozdzielając. Sąd zasądził pod pozwanego zakładu ubezpieczeń solidarnie na rzecz powodów kwotę 6241,00 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu, w tym kwotę 2641,00 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa oraz kwotę 3600,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego ustaloną jako różnicę pomiędzy stawką kosztów zastępstwa procesowego pomiędzy uwzględnioną (5400,00 zł) a oddalaną częścią powództwa (1800,00 zł); wysokość kosztów zastępstwa procesowego została ustalona stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

W zakresie rozliczenia kosztów opinii biegłego sądowego Sąd dokonał ich rozdzielania w stosunku 75 % - pozwany i 25 % powodowie. Sąd miał na względzie, że łączna wartość opinii biegłego sądowego wyniosła 10093,88 zł, przy czym pozwany poniósł te koszty do kwoty 1500,00 zł, zaś powodowie do kwoty 2500,00 zł. Podziału procentowego obowiązku poniesienia kosztów opinii sąd dokonał w odniesieniu do ilości budynków objętych opinią i ilości budynków, w stosunku do których sąd uwzględnił roszczenie powodów; ilość bowiem budynków objętych opinią miała przed wszystkim wpływ na jej czasochłonność. Z tych względów skoro sąd uwzględnił powództwo w zakresie odszkodowania za trzy budynki to uznać należy, że pozwany powinien ponieść koszty opinii w wysokości 75 %, zaś w pozostałym zakresie – oddalenie powództwa co do jednego budynku – powodowie. Pozwany powinien więc ponieść koszty opinii do kwoty 7570,41 zł, co przy uwzględnieniu uiszczonej zaliczki, uzasadnia uzupełnienie tych kosztów przez pozwanego kwotą 6070,41 zł. Natomiast powodowie powinni ponieść solidarnie koszty opinii do kwoty 2523,47 zł, co przy uwzględnieniu uiszczonej zaliczki, uzasadnia uzupełnienie solidarne tych kosztów przez powodów kwotą

23,47 zł (art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 113 tejże ustawy).